

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

εις τὴν Σύνοδον τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
συγκληθείσης ἐκτάκτως
ἀπὸ 4ης ἕως 6ης Νοεμβρίου 2003.

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ.

**«Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις
τῆς διευθετήσεως τοῦ θέματος
τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως
τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν,
ἣτις ὠδήγησεν εἰς τὴν ἔκδοσιν
τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928.»**

7. Τὰ ἀντικανονικὰ

τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως.

Περὶ τὴν ἀντικανονικότητα τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως ἔχομεν, ἵνα παρατηρήσωμεν ὅτι·

1. Τὴν ἀντικανονικότητα τῆς διευθετήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν «Νέων Χωρῶν» δὲν ἠρνήθησαν οὔτε οἱ ἐμπνευστὲς καὶ εἰσηγητὲς αὐτῆς, ὡς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις.
2. Τὴν ἀντικανονικότητα τῆς γνωστῆς διευθετήσεως ἀνέπτυξεν δι' ἐπιχειρημάτων ἢ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ ὑποβληθὲν τῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων ὑπόμνημα, ἀναιροῦσα μάλιστα καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς κανονικότητος αὐτῆς ἐπιχειρηματολογία τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐκτίθεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Παιδείας.
3. Ὡς πρὸς τὴν ἐπίκλησιν τοῦ λθ' Κανόνος τῆς Πενθέκτης παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δι' Ἐγκυκλίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου τοῦ Μεταξάκη, τῆς 19ης Ἰανουαρίου 1923, παρήγγειλεν εἰς τοὺς πρόσφυγες Ἀρχιερεῖς, ὅτι πρέπει νὰ ἀναγνωρίσουν τὶς τοπικὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχάς, ὅτι ἀποξενώνονται τοῦ ποιμνίου των, ἐν ᾧ ἄλλα προβλέπει ὁ ρηθεὶς Κανὼν. Ὁ Κανὼν ἐπιτρέπει τὴν διατήρησιν τῶν πνευματικῶν δικαιωμάτων τοῦ πρόσφυγος Ἀρχιερέως Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς Ἐπαρχίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου παραγγέλλει τὴν ἀποξένωσιν τῶν προσφύγων Ἀρχιερέων ἐκ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν.

Συμφώνως μὲ τὴν Ἐγκύκλιον Αὐτοῦ, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔδει νὰ ἀποξενωθῇ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ πλήρως ἐκ τῶν παραχωρουμένων Ἐπαρχιῶν Αὐτοῦ.

Ἰδοὺ ἡ Ἐγκύκλιος·

«Ἀριθμ. Πρωτ. 378

Διεκπ. 189

Πᾶσι τοῖς ἀγαπητοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς, Μητροπολίταις καὶ Ἐπισκόποις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἐπειδὴ μετὰ τὴν ὁμαδικὴν μετανάστευσιν τῶν ὀρθοδόξων πληθυσμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Α. Θράκης, ἐνδέχεται ἵνα ἀναφυῶσιν ἀπορῆαι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κανονικὴν θέσιν καὶ σχέσιν αὐτῶν, ποιμένων τε καὶ ποιμνίου, πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἐπαρχίας, ἐν ἧ οὗτοι φιλοξενοῦνται, ἐξ ἀποφάσεως παρέχονται διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου αἱ ἀκόλουθοι ὁδηγίαι:

Α΄.) Τῆς ὑπάρξεως μιᾶς μόνον ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἐν ἐκάστη ἐπισκοπῇ ἀποτελούσης βάσιν θεμελιώδη τοῦ κανονικοῦ τῆς Ἐκκλησίας διοικητικοῦ συστήματος, εὐδηλον ὅτι, ὁ πρόσφυξ Ἀρχιερεὺς, δὲν δύναται ἵνα ἔχη ἄλλην θέσιν καὶ ὑπόστασιν ἐν τῇ ξένη Ἐπαρχίᾳ ἢ τὴν τοῦ ιδιωτεύοντος καὶ φιλοξενουμένου Ἀρχιερέως. Διὸ καὶ προκειμένου περὶ τελέσεως τῆς θείας λειτουργίας ἢ ἄλλης ἱεροπραξίας ὀφείλει οὗτος ἵνα λαμβάνη πάντοτε, κατὰ τὴν τάξιν, τὴν ἀδειαν τοῦ κανονικοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἐπαρχίας.

Β΄.) Φανερόν ἐπίσης ὅτι ὁ πρόσφυξ Ἀρχιερεὺς στερεῖται πάσης ἐνεργοῦ κανονικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν χριστιανῶν αὐτοῦ τῶν καταφυγόντων εἰς τὴν αὐτὴν ἢ καὶ ἄλλην ἐπισκοπικὴν περιφέρειαν, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ δύναται οὗτος ἵνα ἐκδίδῃ τὰ ἀναγκαιῶντα αὐτοῖς πιστοποιητικὰ ἐλευθερίας γάμου, ταυτότητος καὶ εἵτινος ἄλλου σχετικοῦ. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον εἰδικῶς δύναται ἵν' ἀποτελέσῃ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἐνασχόλησιν τοῦ πρόσφυγος Ἀρχιερέως εἶναι ἢ μέριμνα αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προσφύγων χριστιανῶν αὐτοῦ, συνισταμένη εἰς τὰς ἐκάστοτε ἐνεργείας παρὰ τε τῇ Κεντρικῇ Κυβερνήσει καὶ ταῖς ἐπιτοπίοις ἀρχαῖς ὑπὲρ τῆς θεραπείας τῶν ὑλικῶν τῶν προσφύγων ἀναγκῶν καὶ τῆς δυνατῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος.

α³κγ΄

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Καισαρείας Νικόλαος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Κυζίκου Καλλίνικος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Νικαίας Βασίλειος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Χαλκηδόνος Γρηγόριος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Ρόδου Ἀπόστολος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Κορυθαῖος Ἰωακείμ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Βάρνης Νικόδημος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Δυρραχίου Ἰάκωβος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Βελεγράδων Ἰωακείμ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ἽΟ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων Ἰωακείμ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.»

4. Ἐπιτραπέϊτω ἡμῖν, ἵνα παρατηρήσωμεν, ὅτι τὸ κανονικὸν μὶορφωμα τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως ἀντίκειται εἰς δύο κανονικὰς ἀρχάς.

α) Ὅτι μία ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ἀναγνωρίζεται εἰς μίαν ἐκάστην Ἐπαρχίαν κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες.

ἽΑγίων Ἀποστόλων·

Κανὼν λε΄. «Ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῶν ἑαυτοῦ ὄρων χειροτονίας ποιεῖσθαι, εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις, καὶ χώρας. Εἰ δὲ ἐλεγχθεῖ τούτο πεποιηκῶς, παρὰ τὴν τῶν κατεχόντων τὰς πόλεις ἐκείνας ἢ τὰς χώρας

γνώμην, καθαιρείσθω καὶ αὐτός, καὶ οὐς ἐχειροτόνησεν».

Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου·

Κανὼν β'· «Τοὺς ὑπὲρ διοικήσιν Ἐπισκόπους ταῖς ὑπερορίοις ἐκκλησίαις μὴ ἐπιέναι, μηδὲ συγγέειν τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τοὺς Κανόνας, τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπον, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ μόνον οἰκονομεῖν, τοὺς δὲ τῆς Ἀνατολῆς Ἐπισκόπους, τὴν Ἀνατολικὴν μόνην διοικεῖν, φυλαττομένων τῶν ἐν τοῖς Κανόσι τοῖς κατὰ Νίκαιαν πρεσβείων τῆ Ἀντιοχείων Ἐκκλησία, καὶ τοὺς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως Ἐπισκόπους, τὰ κατὰ τὴν Ἀσιανὴν μόνον διοικεῖν, καὶ τοὺς τῆς Ποντικῆς, τὰ τῆς Ποντικῆς μόνα, καὶ τοὺς τῆς Θρακικῆς, τὰ τῆς Θρακικῆς μόνον οἰκονομεῖν. Ἀκλήτους δὲ Ἐπισκόπους ὑπὲρ διοικήσιν μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονία, ἢ τισιν ἄλλαις οἰκονομαῖς ἐκκλησιαστικαῖς. Φυλαττομένου δὲ τοῦ προγεγραμμένου περὶ τῶν διοικήσεων Κανόνος, εὐδηλον ὡς τὰ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἢ τῆς ἐπαρχίας Σύνοδος διοικήσει, κατὰ τὰ ἐν Νικαία ὠρισμένα. Τὰς δὲ ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσι τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας οἰκονομεῖσθαι χρή κατὰ τὴν κρατήσασαν συνήθειαν τῶν Πατέρων».

Τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ·

Κανὼν θ'· «Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρή τὸν ἐν τῇ Μητροπόλει προεστῶτα Ἐπίσκοπον, καὶ τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν Μητροπόλει πανταχόθεν συντρέχειν πάντας τοὺς πράγματα ἔχοντας, ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγείσθαι αὐτόν, μηδὲν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν Πατέρων ἡμῶν Κανόνα, ἢ ταῦτα μόνα, ὅσα τῇ ἐκάστου ἐπιβάλλει παροικία καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἐκαστον γὰρ Ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἑαυτοῦ παροικίας διοικεῖν τε κατὰ τὴν ἐκάστῳ ἐπιβάλλουσαν εὐλάβειαν, καὶ πρόνοιαν ποιῆσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ὡς καὶ χειροτονεῖν Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους, καὶ μετὰ κρίσεως ἕκαστα διαλαμβάνειν, περαιτέρω δὲ μηδὲν πράττειν ἐπιχειρεῖν, δίχα τοῦ τῆς Μητροπόλεως Ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτόν, ἄνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης».

Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Κανὼν η'· «Πρῶγμα παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμούς, καὶ τοὺς Κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καινοτομούμενον, καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἀπτόμενον προσήγγειλεν ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Ῥηγίνος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων, καὶ Εὐάγριος. Ὅθεν ἐπειδὴ τὰ κοινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας, ὡς καὶ μείζονα τὴν βλάβην φέροντα, καὶ μάλιστα, εἰ μὴ δι' ἔθος ἀρχαῖον παρηκολούθησεν, ὥστε τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχείων πόλεως τὰς ἐν Κύπρῳ ποιῆσθαι χειροτονίας, καθ' ἃ διὰ τῶν Λιβέλλων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐσεβέστατοι ἄνδρες, οἱ τὴν πρόσδοτον τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ποιησάμενοι ἐξουσι τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προεστῶτες, κατὰ τοὺς Κανόνας τῶν ὁσίων Πατέρων, καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαβεστάτων Ἐπισκόπων ποιούμεν. Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων, καὶ τῶν ἀπανταχοῦ Ἐκκλησιῶν παραφυλαχθήσεται, ὥστε μηδένα τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἐτέραν οὐκ οὔσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἤγουν τὸν πρὸ αὐτοῦ, χεῖρα καταλαμβάνειν, ἀλλ' εἰ καὶ τις κατέλαβε, καὶ ὑφ' ἑαυτὸν πεποιήται βιασάμενος, ταύτην ἀποδιδόναι, ἵνα μὴ τῶν Πατέρων οἱ Κανόνες παραβαίνωνται μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσήματι, ἐξουσίας τύφος κοσμικῆς παρεισδύηται, μηδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες, ἦν ἡμῖν ἐδωρήσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής. «Ἐδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ σώζεσθαι ἐκάστη ἐπαρχία καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια, ἐξ ἀρχῆς ἄνωθεν κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος, ἄδειαν ἔχοντος ἐκάστου Μητροπολίτου τὰ ἴσα τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ οἰκείον ἀσφαλὲς ἐκλαβεῖν. Εἰ δὲ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὠρισμένοις προκομίσει, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ».

Ἡ Ἐκκλησία, χάριν αὐτῆς τῆς κανονικῆς ἀρχῆς, ἠνέχθη καὶ καὶ μετανοήσαντες πρώην αἰρετικούς Ἐπισκόπους, διὰ νὰ μὴ τραυματισθῇ ἡ ἐνότης τοῦ Σώματος Αὐτῆς .

Εἰς τὸ σύστημα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἐνῶ δὲν ἀπαγορεύεται μία Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ νὰ ἐκτείνῃ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς εἰς πολλὰς περιοχάς, ρητῶς ἀπαγορεύεται ἢ ὑπαρξὶς δύο Ἀρχῶν εἰς μίαν Ἐπαρχίαν.

β) Ὅτι τμᾶται τὸ ἄτμητον τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας, ἥτις ἀπορρέει ἐκ τοῦ Τρισσοῦ Ἀξιώματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀρχιερατικοῦ, διδακτικοῦ ἢ προφητικοῦ καὶ βασιλικοῦ ἢ διοικητικοῦ. Τοῦ ἀρχιερατικοῦ καὶ διδακτικοῦ παραχωρουμένου καθ' ὁλοκληρίαν, τοῦ δὲ τρίτου ἤτοι διοικητικοῦ περιοριστικῶς.

Ἡ θεία Χάρις καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δὲν μερίζεται.

5. Τὸ «ἐπιτροπικῶς» ἀποτελεῖ ὅλως μεμονωμένην περίπτωσιν κατὰ ἐγκύρους Κανονολόγους, ἀποδόσαντες εἰς τὸ ἐν λόγῳ Κα θεστῶς διάφορες ὀνομασίες, ὡς «ιδιόμορφον» «ιδιότυπον» κ.λπ.